

ANNE FRANK | KIM PHUC | CHRISTIANE F. | MALALA | IQBAL MASIH | ISHMAEL BEAH |

KINDEREN DIE DE WERELD HEBBEN VERANDERD

SPECIALE UITGAVE
ANNE FRANK

Kinderen kunnen de wereld veranderen

Beste leerling,

Je leest een van de verhalen uit het boek *Kinderen die de wereld hebben veranderd*, een boek over kinderen die zijn opgestaan tegen onrecht of die symbool zijn geworden van onrecht dat hun is aangedaan. In dit boek staan de verhalen van Malala, Anne Frank, Christiane F., Kim Phúc, Iqbal Masih, Wilma Westenberg en zestien andere kinderen die allen een stempel op de geschiedenis hebben gedrukt. Zie de inhoudsopgave achterin deze uitgave.

Twaalf van deze verhalen worden gebruikt in het voortgezet onderwijs. Ze maken deel uit van de Stercollecties, lesmateriaal voor vakken als geschiedenis, aardrijkskunde, maatschappijleer en biologie, voor verschillende leerjaren en verschillende stromingen. Dit lesmateriaal van VO-content vind je op www.vo-content.nl/stercollecties

De twaalf verhalen worden gratis verspreid: los als pdf, maar ook samen in de vorm van een gratis app voor Apple en Android (die heet *Dapper light*) en als ebook, dat je kunt downloaden met de code BO 6252790 op www.ebooq.nl.

De [makers](#) van het boek, van de [lespakketten](#) en het [College voor de Rechten van de Mens](#) hopen dat je veel inspiratie opdoet uit deze verhalen.

Anne Frank

een meisje dat schrijfster wilde worden

David Barnouw

De laatste Anne Frank die we hebben gezien, is Rosa da Silva, die in de nieuwe toneelproductie Anne de hoofdrol speelt. Zij is de zoveelste in een onafzienbare schare jonge vrouwen en meisjes die Anne Frank op het (school)toneel of in de film hebben neergezet. In de jaren vijftig was het spelen van Anne op het toneel een hele gebeurtenis en in de kranten stonden dan ook groepsfoto's van meisjes die in verschillende landen Anne Frank op het toneel hadden vertolkt. Vaak had dat hun leven veranderd en wilden zij zich ook inzetten voor een betere wereld. Vier decennia later was er niet veel veranderd en de KLM pikte daar tijdens haar 75-jarig bestaan in 1995 ook een graantje van mee. Toen werden 26 'Anne Frank-meisjes' uit de hele wereld naar Amsterdam gehaald om Annes verjaardag postuum te vieren. Bridging the World werd dit evenement genoemd en het maandblad voor KLM-passagiers noemde haar leven 'A symbol of Amsterdam, a tragic one, that nevertheless personifies hope'. Miljoenen lezers hebben een bepaald beeld van Anne voor ogen en honderdduizenden is een beeld voorgeschoteld gekregen op toneel of film. Er zijn dus vele beelden; juist daarom is het goed terug te gaan naar het begin.

Anne Frank, mei 1942. Fotocollectie Anne Frank Stichting

In Duitsland

Op 12 juni 1942 kreeg Anne Frank een poëziealbum voor haar dertiende verjaardag. Het poëziealbum ging ze gebruiken als dagboek, en toen het album in december vol was, ging ze door met haar dagboek in school-schriften. Eerst schreef ze in de vorm van brieven aan verscheidene imagi-

naire vriendinnen, maar uiteindelijk schreef ze alleen nog maar aan 'Kitty'. Over haar Duitse roots schrijft Anne in 1942 (nog met schrijf- en spelfouten):

Ik ben geboren op 12 Juni 1929 in Frankfort a/M. Tot mijn 4de jaar woonde ik in Frankfort, toen is mijn vader Otto, Heinrich Frank naar Holland om een betrekking te zoeken dat was in Juni. Hij vond wat, en zijn vrouw Edith Frank-Holländer ging in September ook naar Holland. Margot en ik gingen naar Aken, waar onze grootmoeder Rosa Holländer-Stern woonde, Margot is in December naar Holland, en ik in Februari waar ik als verjaardagscadeaux bij Margot op tafel werd gezet.

Anne kwam dus uit Frankfurt, rond 1900 een liberale en moderne stad waar geen plaats leek te zijn voor antisemitisme. De familie Frank leefde het leven van de gegoede burgerij, geassimileerd liberaal-joods. Annes grootvader was in 1909 overleden en haar grootmoeder had vervolgens het familiebankbedrijf voortgezet. Zoals honderdduizend andere Joodse Duitsers zat de vader van Anne, de in 1889 geboren Otto Heinrich Frank, tijdens de Eerste Wereldoorlog in het Duitse leger. Hij diende bij een artillerieregiment dat vanaf eind 1915 ingezet werd aan het westelijk front en aan het einde van de oorlog (1918) zwaaide hij af als luitenant.

Meisjesgymnasium

Het familiebankbedrijf was er na een verloren oorlog en de daaropvolgende inflatie buitengewoon slecht aan toe, zoals zo veel bedrijven. In 1923 werd Otto daarom naar Amsterdam gestuurd om een nieuw bedrijf te stichten. Aan de Keizersgracht 604 opende hij de bank M. Frank & Zonen, maar het bleek geen succes en binnen een jaar keerde Otto terug naar huis. Weer een jaar later trouwde hij met Edith Holländer, dochter uit een welgesteld Joods gezin uit Aken. Het gezin Holländer was weliswaar religieuzer dan het gezin Frank, maar Edith was wel naar een rooms-katholiek meisjesgymnasium geweest. Het jonge paar ging bij Otto's moeder inwonen, waar in 1926 Margot Betti Frank werd geboren. Het driekoppige gezin verhuisde naar een eigen woning, zodat Margot een vrijere en modernere opvoeding zou kunnen genieten. In 1929 volgde de geboorte van Anne.

Anne zou vier jaar in Frankfurt wonen, in een ruim appartement aan de Marbachweg 307, en niets leek erop dat het rustige leven van de Franks verstoord zou worden. Het enige was dat Otto Frank weer op zoek moest naar ander werk, want de familiebank liep nog steeds niet goed. Zijn zwager had in Zwitserland een agentschap opgezet van Opekta, een geleermiddel dat

vooral gebruikt werd voor het maken van jam. Otto ging in 1933 terug naar Amsterdam om ook daar een Opekta-vestiging te beginnen. Het was een combinatie van economische noodzaak en angst voor de Nazi's die hem hiertoe bracht. In de veronderstelling dat het verblijf in Amsterdam niet van al te lange duur zou zijn, ging hij op zoek naar een huurhuis. Edith, Margot en Anne bleven zolang achter in Aken, bij de familie Holländer.

Anne Frank was pas vier toen ze in Nederland kwam wonen. Hier staat ze in juli 1936 met twee vriendinnetjes op het Merwedeplein, in een montage met een actuele foto van dat plein. Op de achtergrond de Wolkenkrabber, die toen gloednieuw was. Op de foto staat Anne rechts, Sanne Ledermann in het midden en Eva Goldberg links. De montage is gemaakt voor de app *Anne's Amsterdam* van het Anne Frank Huis. *Bewerking Michel Dankaarts LBi Lost Boys / Anne Frank Stichting.*

Aan het Merwedeplein in Amsterdam

Op 5 december 1933 was het zover. De familie Frank verhuisde naar de tweede etage van Merwedeplein 37, gelegen in een gloednieuwe buurt in Amsterdam-Zuid, waar de vermaarde Wolkenkrabber een beeldbepalend gebouw was. Dit bouwwerk met maar liefst twaalf verdiepingen was toen het hoogste woongebouw in Nederland. De verhuizing naar Amsterdam - Otto wilde het geen vlucht noemen - viel Edith het zwaarst. Haar man en de kinderen pakten de Nederlandse taal snel op, maar zij bleef voornamelijk Duits praten, ook door

de vele Duitse vrienden die ze in Amsterdam hadden. Het joods-religieuze leven bleek in Amsterdam vele malen conservatiever te zijn dan in het liberale Frankfurt. Verbaasd over zo veel conservatisme onder de Amsterdamse joden was Otto Frank een van degenen die betrokken waren bij de oprichting van een liberaal-joodse organisatie. Edith Frank zou veel religieuzer blijven dan hij.

Anne was pas vier toen ze in Nederland kwam wonen en kreeg daar een Nederlandse opvoeding, op school en vooral op straat, bij haar Nederlandse vriendinnetjes. In haar dagboek beschrijft ze een heerlijke jeugd, waar vriendinnen en vrienden ('aanbidders') een grote rol spelen. Ze is niet zo leergierig als Margot, maar slaat zich met flair door de lagere school heen. Ze neemt in haar dagboek anderen, maar ook zichzelf, flink op de hak. Anne gaat naar een Montessorischool, een school met een progressieve onderwijsvorm. Vooral haar eindeloze gepraat in de klas bezorgt de leerkrachten problemen, maar het wordt haar niet al te zwaar aangerekend. Net als andere kinderen speelt Anne veel op straat - er waren toen nog nauwelijks auto's. Ook maakt de familie Frank veel uitstapjes, bijvoorbeeld naar het strand, maar ook naar Italië en Bazel. In Bazel woonde familie, waaronder neef Buddy of Berndt (officieel Bernhardt) Elias. Deze nu nog levende neef Buddy - hij was vier jaar ouder dan Anne - was dol op kunstschaatsen. Anne wilde dat natuurlijk ook en op 18 oktober 1942 fantaseert ze daarover in haar dagboek:

Bernd leert mij ijverig kunstrijden en ik word zijn partnerin daar de partner toch toevallig weg is, we vormen samen een schattig paar en iedereen is verrukt we sturen vijf foto's naar kantoor
1 Anne aan het ronddraaien 2 Anne gearmd met Bernd linkervoet voor 3 Anne met Bernd aan het walsen 4 Anne met Bernd zwaantje 5 Anne links, Bernd rechts naar elkaar toe met kushand.

Buddy Elias (1925) is de vier jaar oudere, nog levende neef van Anne Frank. Hij is toneel-speler geworden en staat met deze foto op de website van modellenbureau Agentur Nicolai in Duitsland. Anne fantaseerde erover hoe hij haar zou leren kunstrijden op de schaats.
Foto Sarah Suter.

Buddy zou later inderdaad kunstrijder worden, maar zonder Anne. Vanaf 1947 trad hij op als ster in de ijsrevue Holiday on Ice. Later werd hij toneelspeler in Berlijn en nog veel later erepresident van het Anne Frank Fonds in Zwitserland. Intussen ging het er in Duitsland steeds slechter uitzien voor de joden, met als voorlopig dieptepunt de zogenaamde Kristallnacht in de nacht van 8 op 9 november 1938, toen overal in Duitsland synagoges en huizen, winkels en scholen van joden werden aangevallen. Honderden joden werden vermoord, duizenden gebouwen in brand gestoken - reden genoeg voor de Franks om te proberen Ediths moeder ook naar Nederland te halen. Begin 1939 lukte het Otto Frank om een inreis- en verblijfsvisum voor haar te bemachtigen. Zij zou tot haar dood in januari 1942 bij de familie Frank in Amsterdam wonen. Nauwlettend blijven de Franks de gebeurtenissen over de grens volgen. Een paar weken voor de Duitse inval in Nederland schrijft Margot aan een correspondentievriendinnetje in de Verenigde Staten: 'Wij luisteren vaak naar de radio, want het is een opwindende tijd. Ons kleine land grenst aan Duitsland en wij voelen ons niet veilig.'

De oorlog komt in Nederland

De strijd in mei 1940 was in vijf dagen beslecht. In het begin heerste opluchting omdat de Duitsers nauwelijks slechte bedoelingen leken te hebben, maar dat veranderde spoedig. Steeds meer maatregelen tegen joden worden afgekondigd. Anne vat het eind juni 1942 compact samen in haar dagboek door heel droog en zonder commentaar alle maatregelen op te sommen:

Nu de Duitsers hier het scepter zwaaiden is voor ons het ongeluk begonnen, eerst kwam de distributie en alles moest op bon gekocht worden, dan kwamen in de twee jaar dat ze nu hier zijn, allemaal Joden wetten. Joden moeten een Jodenster dragen; Joden moeten hun fietsen afgeven; Joden mogen niet in de tram; Joden mogen in geen auto, ook niet in een particuliere; Joden mogen alleen van 3 - 5 boodschappen doen, behalve in Joodse winkels waar Joods Locaal op staat; Joden mogen alleen maar naar een Joodse kapper; Joden mogen vanaf 8 uur 's avonds tot 6 uur 's morgens niet op straat; Joden mogen niet in Schouwburgen, bioscopen en andere voor vermaak dienende plaatsen zich ophouden; Joden mogen niet naar een zwembad, evenmin naar tennis, hokkey of andere sportplaatsen; Joden mogen niet roeien; Joden mogen in het openbaar geenerlei sport doen. Joden mogen niet na 8 uur 's avonds meer in hun tuin zitten, evenmin bij hun kennissen; Joden mogen niet bij Christenen aan huis komen; Joden moeten op Joodse scholen gaan, en al dergelijke meer, zo ging ons leventje door en we mochten dit niet en dat niet.

De Duitse politie sluit bij de Blauwbrug de Jodenbuurt af, 12 februari 1941. Historisch beeld gecombineerd met een foto uit deze tijd. Uit de app *Anne's Amsterdam* van het Anne Frank Huis. *Bewerking Michel Dankaarts LBi Lost Boys / Anne Frank Stichting / Beeldbank WO2 / NIOD / Stapf Bilderdienst.*

Enkele dagen later gebeurt het onvoorstelbare: op 5 juli 1942 ontvangt Margot een oproep van de Duitsers om zich te melden 'voor eventuele deelname aan een, onder politietoezicht staande, werkverruiming in Duitsland.' Dat betekende deportatie naar een onbekende stemming met een onbekend lot.

Otto Frank was al langer bezig met vrienden een onderduikplek in gereedheid te brengen, maar deze oproep versnelde alles. Al de volgende dag verliet de familie Frank het Merwedeplein en dook onder in het achterhuis van het bedrijf van Otto Frank aan de Prinsengracht 263. Anne nam haar dagboek mee en schreef bijna alles op. Zodoende weten wij veel van de onderduik van de familie Frank, samen met de heer en mevrouw Van Pels met hun zoon Peter en de tandarts Pfeffer. Haar dagboek werd haar verdedigingslinie tegen alles wat de onderduik aan ergernissen en spanningen met zich meebracht.

Verhaaltje en gebeurtenissen

Vaak op komische wijze beschreef ze het leven met de andere onderduikers, die daar uit lijfsbehoud zo dicht op elkaar leefden. In haar dagboek beschreef

ze wat er zoal aan ruzies en ook leuke momenten voorviel, maar diezelfde gebeurtenissen werkte ze uit in een schrift dat ze als titel gaf: *Verhaaltjes en gebeurtenissen uit het Achterhuis*. Die verhaaltjes hadden titels als *Is er ingebroken?*, *De tandarts*, *De ruzie over de aardappels* en *De vrijheid in het Achterhuis*. Van persoonlijker aard waren natuurlijk Annes dagboekbrieven over haar versnelde puberteit, haar ruzies met haar moeder en haar genegenheid voor haar vader, die ze altijd liefkozend Pim noemt. Anne kijkt ook terug, wat blijkt uit haar dagboekbrief van 2 januari 1944:

Toen ik vanmorgen niets te doen had, bladerde ik eens in mijn dagboek en kwam meermalen aan brieven die het onderwerp "moeder" in zo heftige woorden behandelde dat ik ervan schrok en me afvroeg: "Anne, ben jij het die over haat gesproken heeft, o Anne, hoe kon je dat?" Ik bleef met de open bladzijde in mijn hand zitten en dacht erover na hoe het kwam dat ik zo boordevol woede en werkelijk zoiets als vol haat was, dat ik het alles aan jou moest toevertrouwen.

Anne eindigt deze dagboekbrief als volgt:

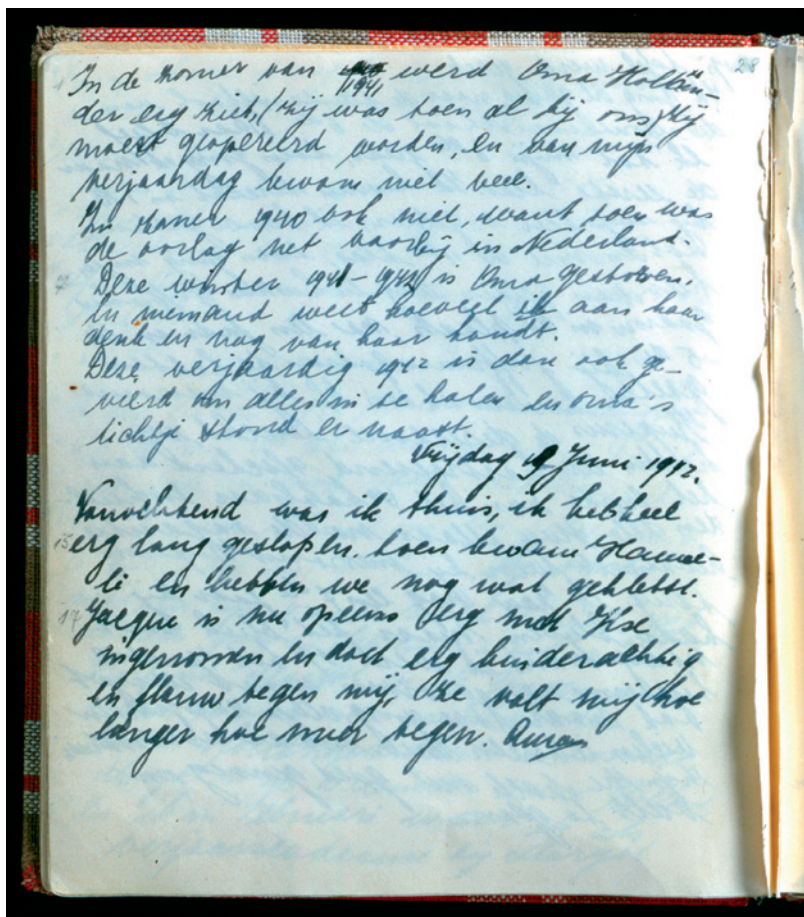
Ik heb me in mezelf verstopt, alleen mezelf bekeken en al m'n vreugde, spot en verdriet ongestoord in m'n dagboek opgepend. Dit dagboek heeft voor mij wel waarde omdat het vaak een memoiren-boek geworden is, maar op vele bladzijden zou ik wel "Voorbij" willen zetten.

Natuurlijk schrijft Anne ook over haar opkomende verliefdheid voor Peter, die ze toen hij net arriveerde een 'tamelijk saaie en verlegen slungel' vond, 'van wiens gezelschap niet veel te verwachten is.' Begin 1944 verandert dat en gaat ze veel positiever over hem schrijven, maar ook 'Toch moet je niet denken, dat ik verliefd op Peter ben, geen sprake van.' Peter en Anne brengen steeds meer tijd met elkaar door, tot ergernis van de andere onderduikers, maar Anne blijft kritisch over hem. „Peter is lief en goed, toch mag ik het niet loochenen, veel stelt me teleur. Vooral zijn godsdienstafkeer, eetgesprekken en nog meer van dergelijke uiteenlopende dingen, bevallen mij niet.“ (13 juni 1944).

Oorlogsherinneringen

Anne geeft in haar dagboek ook aan dat ze later schrijfster wil worden, of journalist. Ze is beslist van plan later wat met haar dagboek te gaan doen. Dat kwam goed uit, want in maart 1944 hoorden de onderduikers over Radio Oranje, die vanuit Engeland uitzond, een voordracht van de Nederlandse minister van Onderwijs. Hij vertelde dat er na de oorlog een instelling zou

Twee pagina's uit het dagboek van Anne Frank, met een foto van haar en haar zus Margot aan het strand van Zandvoort in 1939. Fotocollectie Anne Frank Stichting.

komen waar alle oorlogsherinneringen bewaard zouden worden. Daar hoorden volgens de minister ook dagboeken bij. 'Natuurlijk stormden ze allemaal direct op mijn dagboek af. Stel je eens voor hoe interessant het zou zijn, als ik een roman van het Achterhuis zou uitgeven. Aan de titel alleen zouden de mensen denken dat het een detectiveroman zou zijn.' Deze oproep was voor Anne de aanleiding om verder over haar dagboek na te denken en ze schrijft enige weken later: 'Na de oorlog wil ik in ieder geval een boek getiteld *Het Achterhuis* uitgeven, of dat lukt blijft ook nog de vraag, maar m'n dagboek zal daarvoor kunnen dienen.'

Anne begon haar dagboek te herschrijven op dun doorslagpapier, want schriften waren door papierschaarste niet meer te koop. Ze liet sommige zaken weg, maar breidde andere brieven juist weer uit en opvallend is hoe sterk haar gram-

matica en taalgebruik verbeterd zijn. In haar eerste dagboekversie staan veel taalfouten en heeft ze veel verbeteringen tijdens het schrijven aangebracht, maar de herschreven versie is bijna foutloos. Ze verandert soms ook de datering én maakt een lijstje met pseudoniemen die ze voor de onderduikers verzint; zelf noemt ze zich Anne Robin. Zo werkt ze aan een écht boek. Ondertussen houdt ze ook nog haar eerste dagboek bij.

Sicherheidsdienst

Anne heeft de tweede versie van haar dagboek niet kunnen voltooiën, want op 4 augustus 1944 viel de Grüne Polizei het achterhuis aan de Prinsengracht binnen, op zoek naar joodse onderduikers. Er moet dus verraad in het spel zijn geweest. Anne had op dat moment meer dan driehonderd vellen volgeschreven; met het bewerken was ze tot 29 maart 1944 gekomen. De acht onderduikers

en twee van hun helpers werden eerst overgebracht naar de gevangenis van de Sicherheitsdienst aan de Euterpestraat. Vier dagen later werden de onderduikers op transport gesteld naar het doorgangskamp Westerbork. De twee helpers werden naar kamp Amersfoort overgebracht en zouden de Duitse bezetting overleven.

In Westerbork was het leven voor Anne en haar huisgenoten relatief vrijer dan in het achterhuis, maar dit duurde slechts vier weken. Op 3 september 1944 werden zij op transport gezet, met de laatste trein die vanuit dat kamp naar het vernietigingskamp Auschwitz-Birkenau zou gaan. Een kleine twee maanden later werden Anne en Margot Frank per trein naar Bergen-Belsen in Nedersaksen overgebracht. Uit de schaarse ooggetuigeverslagen valt op te maken dat zij er bij aankomst al slecht aan toe waren, en begin maart 1945 zijn zij kort na elkaar door uitputting en tyfus gestorven. Vader Frank was de enige van de acht onderduikers uit het achterhuis die de oorlog overleefde.

Van dagboekschrijfster tot icoon

Toen de onderduikers werden opgepakt, bleven het dagboek en de herschreven versie achter. Een van de helpers, Miep Gies, bewaarde deze en gaf ze aan Otto Frank toen hij als enige terugkeerde. Het lukte hem uiteindelijk om *Het Achterhuis, Dagboekbrieven 14 juni 1942 - 1 augustus 1944* uit te geven. Van een redelijk succesvol boek groeide het in enkele decennia uit tot een internationale bestseller en Anne Frank werd steeds bekender. Dat had deels te maken met de niet-aflatende inspanningen van Otto Frank om het boek te laten herdrukken en vertalen, maar vooral met het succes van de Amerikaanse toneelbewerking uit 1955. Niet alleen in de Verenigde Staten, maar ook in Europa trok het stuk volle zalen en jongeren uit Hamburg gingen in het concentratiekamp Bergen-Belsen bloemen leggen ter nagedachtenis van Anne en Margot. Er kwam ook meer belangstelling voor de plek waar Anne was ondergedoken en in mei 1960 gingen

Rosa da Silva in het toneelstuk Anne dat in 2014 in Amsterdam op de planken is gebracht.
Foto Kurt van der Elst.

de panden Prinsengracht 263 en 265 open voor publiek. De Anne Frank Stichting zou het Achterhuis beheren als 'een symbool van het verleden en als een blijvende herinnering aan de uitersten waartoe haat en discriminatie van mensen met andere ideeën en overtuigingen kunnen leiden.'

Beeld uit de film
The Diary of Anne Frank (1959) van
George Stevens.
Millie Perkins
speelt Anne,

Joseph Schildkraut haar vader Otto. Rechts Shelley Winters in de rol van mede-onderduikster Auguste van Pels, in het dagboek Petronella van Daan genoemd. Ook op de foto zus Margot (Diane Baker, geheel links), moeder Edith (Gusti Huber), Peter van Pels (Richard Beymer). Vooraan: Hermann van Pels / Hermann van Daan (Lou Jacobi).

Maar Otto Frank wilde meer dan lezers, toneel- en achterhuisbezoekers. Hij wilde via een Internationaal Jeugdcentrum jongeren uit alle landen actief laten meedoen. Ze zouden door middel van conferenties moeten bouwen aan een betere wereld, zonder rassenhaat en andere lelijke zaken. Het centrum zou zo'n tien jaar bestaan, maar toen nam de belangstelling af, en een geplande Anne Frank Academie voor leiders van cursussen en conferenties was helemaal een stap te ver. De Anne Frank Stichting ging verder zonder internationaal jeugdcentrum of conferenties.

Wel bleven duizenden mensen aan Otto Frank schrijven. Het waren er zo veel dat hij er al snel een dagtaak aan kreeg om antwoord te geven. In 1970 schrijft hij hierover:

Uit vele brieven van jonge mensen blijkt dat zij zich met Anne identificeren, dat haar optimisme en haar geloof hun tot steun zijn om hun eigen problemen op te lossen. Velen worden ertoe gebracht over de jodenvervolging onder Hitler na te denken en vergelijkingen te trekken met hedendaagse toestanden in de wereld, waarin nog altijd oorlog gevoerd wordt en mensen om hun geloof, hun ras of hun overtuiging gediscrimineerd en vervolgd worden.

Maar het zijn niet alleen jonge mensen die schreven: 'Ouders en leraren schrijven dat zij, nadat zij het dagboek gelezen hebben, hun kinderen, respectievelijk leerlingen beter begrijpen en door gesprekken erover veel nader zijn gekomen.'

Een jaar vóór de dood van Otto Frank had de Stichting een nieuwe manier gevonden om de Nederlandse jeugd te bereiken: de Anne Frank-krant die voortaan elk jaar op de basisschool zou worden uitgedeeld. Op 1 februari 2006 heeft de Britse actrice Emma Thompson de 'Anne Frank Boom' onthuld in de tuin van het Achterhuis. De boom is een symbolische vervanging van de kastanjeboom in de tuin van Prinsengracht 188, waarover Anne schrijft in haar dagboek en die in 2006 al ziek was. In deze boom kan iedereen ter wereld via www.annefrank.org een virtueel blaadje hangen. 'Laat jouw blaadje achter in de virtuele kastanjeboom, stuur het door en houd zo de idealen van Anne Frank levend.' In juli 2014 hingen er al meer dan zeventhonderduizend digitale blaadjes in de boom. Annes kastanjeboom heeft in augustus 2010 het loodje gelegd, maar haar virtuele boom leeft voort als onderdeel van de sociale media.

Aanklacht

Heeft Anne Frank de wereld veranderd? Ik denk dat het antwoord negatief is, maar Anne Frank staat wel symbool voor verschillende zaken; eerst was dat als symbool tegen bijna al het onrecht wat zich in de wereld voordeed, maar nu toch veel meer als een verpersoonlijkte aanklacht tegen de verschrikkingen van de Holocaust. Ook is ze een belangrijke inspiratiebron voor mensen over de hele wereld om op te komen tegen onrecht. Opvallend daarbij is dat mensen zich vaak op een zeer persoonlijke manier identificeren met Anne Frank en het leed van mensen, nu of in het verleden, op haar projecteren. Dat komt mooi naar voren in de NOS-uitzending *In de rij voor Anne Frank* van 4 mei 2014. Hier komen bijvoorbeeld twee uit Irak gevluchte Koerden aan het woord, die 'net als Anne Frank' ondergedoken zijn geweest. Er is een homo uit Paraguay, die voor de Canal Pride in Amsterdam is, maar op die dag ook het Anne Frank Huis bezoekt en die zegt: „Er zijn in mijn leven overeenkomsten tussen mij en Anne

Frank." Twee Tibetaanse monniken vertellen dat „de strijd die Anne Frank heeft gestreden ook voor ons Tibetanen geldt.“ Een zwarte man uit het zuiden van de Verenigde Staten meldt: „Op een bepaalde manier hebben we het leven van Anne Frank geleid.“ De enige die aangeeft dat Anne Frank gestorven is, is een oude Chinese vrouw die de Japanse gruweldaden in de Tweede Wereldoorlog heeft meegemaakt. Zij maakt dan ook geen vergelijking tussen haar en Annes leven.

Zo kan iedereen wat van Anne Frank meenemen, voor nu of voor later.

Bahumi uit Botswana, in de rij voor het Anne Frank Huis, leest voor uit Annes dagboek: „Maar, en dat is de grote vraag, zal ik ooit nog iets groots kunnen schrijven? Zal ik ooit nog eens een journaliste of een schrijfster kunnen worden?“ (5 april 1944).

Beeld uit de documentaire In de rij voor Anne Frank van Robert Schinkel die op 4 mei 2014 is uitgezonden door de NOS.

Inhoud complete editie

Voorwoord - Marco Borsato

Inleiding - Els Kloek & Floris van Straaten

PAKISTAN

Malala Yousafzai

ontembaar verlangen naar onderwijs

Floris van Straaten

NEDERLAND

Anne Frank

een meisje dat schrijfster wilde worden

David Barnouw

ZUID-AFRIKA

Nkosi Johnson

kleine man zet groot probleem op de kaart

Elles van Gelder

NEDERLAND

Wilma Westenberg

een opvallende verschijning

Els Kloek

VIETNAM

Kim Phúc

het meisje van de foto

Frank Kuin

NEPAL

Urmila Chaudhary slavenkind leidt strijd tegen uitbuiting

Peter de Ruiter

VERENIGDE STATEN

Ruby Bridges het zwarte meisje op een blanke school

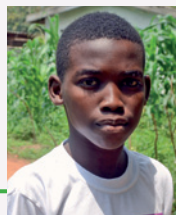
Diederik van Hoogstraten

GHANA

Andrew Adansi-Bonnah kleinleverancier van goede doelen

Pauline Bax

VERENIGDE STATEN

Helen Keller het overwinnen van hindernissen

Els Kloek

NOORD-KOREA

Shin Dong-hyuk geboren in een strafkamp

Floris van Straaten

DUITSLAND

Christiane F. verslaafd tienermeisje doorbreekt taboe

Jeltje Zijlstra

JAPAN

Sadako Sasaki

duizend kraanvogels en een wens

Judith Stalpers

FILIPPIJNEN

Kesz Vádez

van straatjongen tot weldoener

Inge Ikink

JEMEN

Nujood Ali

getrouwd en gescheiden op haar tiende

Judith Spiegel

INDIA

Rekha Kalindi

de moed om nee te zeggen

Aletta André

PAKISTAN

Iqbal Masih

ontsnapte kindarbeider bevrijdt lotgenoten

Joeri Boom

CANADA

Severn Cullis-Suzuki

liet de wereld vijf minuten zwijgen

Frank Kuin

VERENIGDE STATEN

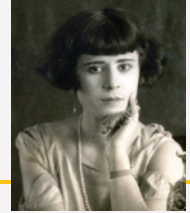
Mattie Stepanek
boodschapper voor de vrede

Diederik van Hoogstraten

ARMENIË

Aurora Mardiganian
het verhaal dat maar niet vergeten wordt

Frédérique Geerdink

DUITSLAND

Felix Finkbeiner
schonk de wereld miljarden bomen

Nicole Bosch

SIERRA LEONE

Ishmael Beah
hoe haal je de oorlog uit een kindsoldaat

Diederik van Hoogstraten

BOLIVIA

Basilio Vargas
in het land waar kinderarbeid legaal is

Floor Boon

VN Kinderrechtenverdrag

Prijzen voor kinderen en volwassenen

Auteurs

Nawoord - Peter de Ruiter

Iqbal Masih

(1982) werkte vanaf z'n vierde in een Pakistaanse tapijtfabriek. Hij wist te ontsnappen toen hij tien was en bevrijdde daarna vele andere kindarbeiders. Twee jaar later werd hij vermoord. Zijn verhaal is een van de verhalen in *Kinderen die de wereld hebben veranderd*.

Foto Anders Kristensson

Kinderen die wereld hebben veranderd is een uitgave van PixelPerfect Publications te Den Haag en is tot stand gekomen met steun van ASN Bank.

Voor meer informatie: www.kinderenveranderen.nl

Op alle teksten en foto's rust auteursrecht. © 2014. De teksten mogen niettemin, met bronverwijzing, wordt gebruikt voor werkstukken en dergelijke in het onderwijs. Deze pdf mag vrijelijk worden verspreid, maar niet worden verkocht.